

Det er ikke nok, at vi her i den kære Familie kunne plukke hverandre, vi maa føre nye Kræfter og Værdier ind i Landet. Det har sin uhyre Betydning, og det maa vi først og fremmest alle have aabent Øje for. Hvis dette Foretagende modtages med den rette Varme og Interesse, men ikke desto mindre med kølig Omtanke, og uden at Begejstringen løber af med os, tror jeg, at vi ville kunne naa at udnytte den sjældne Mulighed, der er lagt i vore Besiddelser derovre i dette Hjørne af Vestindien, til meget stor Fordel for vor Industri og vort Handelsliv, hvilket i høj Grad kan tiltrænges, naar vi se hen til den stadige Befolkningstilvækst, vi have i Danmark, og som Landbruget ikke i det lange Løb kan naa at brødføde.

Schovelin: Det glæder mig, at jeg i mine Hovedbetragtninger fik Tilslutning af den ærede sidste Taler, nemlig deri, at den naturligste Maade at løse denne Sag paa maatte være at lade Staten, det offentlige, anlægge Havnen, hvortil den ogsaa kan skaffe billigere Penge end et hvilket som helst privat Konsortium, og saa overlade til Privatdrift, til kyndige og med Vestindieforhold nøje kendte Folk at drive denne Havn. Jeg ønsker ligeledes at betone, at saa vidt jeg kunde forstaa, navnlig efter de sidste Bemærkninger af det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich), ere ogsaa han og jeg i Hovedsagen enige. Jeg ser: til min store Forbavselse i et herværende Blad i Gaar, at det ærede Medlem og jeg have vekslet bitre Bemærkninger. Jeg ved overhovedet ikke af, at der er vekslet Bemærkninger os imellem i forrige Møde. Jeg tror heller ikke, vi let komme i det Tilfælde at veksle bitre Bemærkninger. Det ærede Medlem understregede, efter at jeg havde talt, med stor Styrke, at saavel han som vedkommende Mænd, i hvert Fald Hovedmanden, have ganske samme Syn paa Sagen, som jeg hævdede, nemlig at det ubetinget vilde være bedst, at Staten tog denne Opgave i sin Haand. Hvad det ærede Medlem tilføjede og troede at turde betegne som Forskellen mellem sin Anskuelse og min, men som i Virkeligheden ikke er nogen saadan Forskel, var, at hvis man paa ingen som helst mulig Maade kunde faa Sagen gennemført paa denne rette, rationelle og naturlige Vis, maatte man subsidiært være glad ved, at vi dog overhovedet fik den gennemført ved Hjælp af den her foreslaaede Ordning, hvor, saa vidt jeg forstod ham, ogsaa han vilde være

med til, at vi indførte hensigtsmæssige Forandringer.

Derimod beklager jeg, at den højtærede Finansminister gjorde sig til Talsmand for den Betragtning, at dette Forslag var Tabu, at man egentlig slet ikke burde røre ved det. Det er dog en ejendommeligt Ting, hvorledes Institutionernes Anseelse efterhaanden forringes her i Landet. Skulde det virkelig være kommet saa vidt, at naar der staa 5 Mænd paa den ene Side og den danske Regering og den danske Rigsdag paa den anden Side, skulde der ikke være anden Mulighed, end at den danske Regering og den danske Rigsdag udelukkende maatte rette sig efter, hvorledes disse 5 Mænd i alle Enkeltheder ønske at ordne denne Sag. Det kan jeg fremdeles ikke tænke mig Muligheden af, og jeg føler mig overbevist om, at i hvert Fald den Mand, jeg har betegnet som Hovedmanden, Etatsraad Andersen, vil være i allerhøjeste Grad forhandlingsvillig, og at hans Forhandlingsvillighed netop vil staa i naturligt Forhold til den Kærlighed, han nærer til denne Opgave. Derfor mener jeg, at i Stedet for at advare Rigsdagen mod at ytre sin Mening om denne Sag burde man tværtimod opmuntre den dertil. Thi det er dog vel Meningen, at alle gode danske Mænd, ogsaa alle gode danske Mænds Repræsentanter paa Ting, skulle have Lov til i Samvirken med disse 5 gode private Mænd at komme til det bedst mulige Resultat for Danmark og Dansk Vestindien.

Den højtærede Minister brugte det Udtryk, at Foretagendet var bedst tjent med at være i dygtige og initiativrige Forretningsmænds Hænder, og dette var da den højtærede Ministers egentlige Hovedargument overfor de Betragtninger, jeg havde gjort gældende. Men i det Tilfælde, at man følger de Antydninger, som jeg allerede tillod mig at give, og som ogsaa ere givne af det ærede Medlem fra Slagelse (H. Neergaard), vil Foretagendet vedblivende være i dygtige og initiativrige Forretningsmænds Hænder, nemlig for saa vidt som man overlod dem Driften, for saa vidt som altsaa Staten paa den ene eller den anden Maade overtog sin Chance, enten som foreslaaet ved at bygge Havnen eller ved at indgaa som Storaktionær i Foretagendet. I begge Tilfælde vil Foretagendet være i dygtige og initiativrige Forretningsmænds Hænder, blot med den store og betydningsfulde Forskel, at Staten ogsaa kommer med, for saa vidt der i denne Sag er noget klækkeligt at fortjene.